

PEDAGÓGIAI PROGRAM

TARTALOM

1.	AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI	2
2.	AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI	2
3.	AZ ÓVODA TÁRGYI FELTÉTELEI	3
4.	JÖVŐKÉPÜNK	3
5.	GYERMEKKÉPÜNK	3
6.	ÓVODAKÉPÜNK	3
7.	ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA	3
8.	ÓVODÁNK NEVELÉSÉNEK ALAPVETŐ KERETEI	4
9.	MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZRENDSZERE	10
10.	HETIREND JAVASLAT AZ ÓVODAI PROGRAMHOZ	11
11.	NAPIREND JAVASLAT AZ ÓVODAI PROGRAMHOZ	11
12.	A GYERMEKVEDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	12
13.	A GYERMEKBALESETEK MEGELŐZÉSE	13
14.	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	13
15.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	15
16.	A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK	17
17.	DIFFERENCIÁLÁS, INKLUZIÓ, INTEGRÁCIÓ	29
18.	A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁCIÓJA	30
19.	A MIGRÁCIÓS POPULÁCIÓ INTEGRÁCIÓJA	32
20.	AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS A NEVELŐMUNKÁT KÖZVETLENÜL SEGÍTŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSE	33
21.	A PROGRAM TERVEZÉSE	34
22.	A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	35
23.	A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG	35
24.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM MELLÉKLETEI	37
25.	FELHASZNÁLT IRODALOM	37
26.	A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ KÖTELEZŐ SZAKIRODALOM JEGYZÉKE	37
27.	A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ AJÁNLOTT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE	38
28.	ÉRVÉNYESSEGI RENDELKEZÉSEK	40
	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	

Hiba! A könyvjelző nem létezik.

1. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az óvoda neve:	Törpike Óvoda
Az óvoda székhelye:	1039 Budapest, Czetz János u. 62-64.
Az óvoda fenntartója:	„TÖRPIKE” a Vidám Óvodásokért Alapítvány
Az óvoda OM azonosítója:	034260
A fenntartó címe:	1039 Budapest, Czetz János u. 62-64.

2. AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik, oly módon, hogy a teljes nyitva tartás ideje alatt a gyermekekkel minden csoportban óvodapedagógus foglalkozik, óvodapedagógusonként és csoportonként összesen napi két óra átfedési idővel.

Az óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésünknek.

A napi 2 óra átfedési időre, különösen a mikro-csoportos és párhuzamos tevékenységek megszervezéséhez, a differenciált nevelő-fejlesztő tevékenységhez, valamint a séták, kirándulások, a környező világ megismeréséhez van szükség.

Munkatársaink személyiségvonásainak legfontosabb jellemzői: elfogadás, hitelesség, tapintat és az empátia.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt, egymás támogató munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

Óvodapedagógusaink nyitottak az önművelésre, a továbbképzésekre, és az így megszerzett ismereteket hatékonyan építik be a mindennapi nevelőmunkába.

A program megvalósításához szükséges továbbképzések témáját, és a továbbképzésekben résztvevő óvodapedagógusok névsorát, az éves továbbképzési terv tartalmazza.

A pedagógiai munkában a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megteremtéséhez bevonjuk a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkákat is.

PROGRAMUNK SIKERES VÉGREHAJTÁSÁHOZ AZ ALÁBBI SZEMÉLYI FELTÉTELEK SZÜKSÉGESEK

BEOSZTÁS	LÉTSZÁM
intézményvezető	1
intézményvezető helyettes	1
pedagógiai asszisztens	3 óvodai csoportonként 1 fő
óvodapedagógus	a teljes nyitva tartás ideje alatt a gyermekekkel minden csoportban óvodapedagógus foglalkozik, óvodapedagógusonként és csoportonként összesen napi két óra átfedési idővel.
Dajka vagy helyette gondozónő és takarító	óvodai csoportonként 1

3. AZ ÓVODA TÁRGYI FELTÉTELEI

Az óvoda épületének környezete, jellemzői:

- Óvodánk a csillaghegyi lakóövezetben, jól megközelíthető, esztétikus környezetben helyezkedik el.
- Az óvodának 700 m² játszó udvara van, a szabványoknak megfelelő játékokkal, homokozóval, mászókákkal, megfelelő arányú napos és árnyékos résszel.
- Az épület 450 m², teljesen felújított. (Ebből 6X12m sportpálya)
- Óvodai csoportszobák száma: 8.

4. JÖVŐKÉPÜNK

Célunk, hogy óvodánk, a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot, vidámságot adó béke szigete legyen, ahol a gyermekek örömmel, boldogan, önfelelt játékkal töltik a napjaikat, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvodapedagógusok irányításával.

5. GYERMEKKÉPÜNK

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Tisztelik szüleiket, az óvónőket, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni, érdeklődők, sok-sok tapasztalattal felvértezettek. Úgyesen mozognak, szeretik a sportot, a természetet, a különböző művészeti tevékenységeket. Magatartás- és viselkedéskultúrájuk korunknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudók, szeretik és védik a természetet.

6. ÓVODAKÉPÜNK

Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes, elfogadó, családias, bizalmat árasztó légkörével, elsősorban a szabad játék és mozgás sajátos eszközeivel készíti fel a gyermekeket az életre. A gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyerekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul.

7. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA

Óvodai nevelésünk abból a tényből indul ki, hogy az ember, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

- Nevelőmunkánk célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése.
- Családias, derűs légkör megteremtése.
- Személyiségük alakulása érdekében szoros együttműködés a családdal.

- *Nevelőmunkánk átfogja a gyermekek személyiségének egészét, érzelmi-, értelmi-, testi- és szociális fejlődését.*
- *A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.*
- *A mozgás szeretetére építő életvitel, életmód megalapozása. Ennek feladata: A mozgás célzott fejlesztése a motoros képességek és a mozgáskészség kibontakoztatása. A gyermeknek a mozgásos tapasztalatai során fejleszteni a környezetével való kapcsolatrendszerét, saját testéről szerzett információit, én-tudata alakítását.*
- *A nevelési célok és feladatok az egész óvodára nézve azonosak. A csoportok arculatát a gyermekek és az óvodapedagógusok személyisége alakítja sajátossá.*
- *Célunk, hogy pedagógusaink példamutató magatartással és a megfelelő környezet kialakításával biztosítsák az egészséges életvitelt, a környezettudatos magatartást, a gyermekek, erkölcsi, közösségi nevelését, szocializációját, képességeik fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását.*
- *Fontos célunk, hogy a gyermekek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljenek, s meglévő hátrányaik csökkenjenek.*
- *Óvodai nevelésünk alapelve, hogy nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.*

8. ÓVODÁNK NEVELÉSÉNEK ALAPVETŐ KERETEI

Fő feladatcsoportok:

- *Egészséges életmódra nevelés, egészség megóvása*
- *Szocializáció az érzelmi biztonság segítségével*
- *Értelmi nevelés, anyanyelv ápolása az óvoda mindennapjaiban*

Ezek a nevelési feladatcsoportok szorosan összefonódnak, élesen nem különülnek el.

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- 1. az egészséges táplálkozásra,*
- 2. a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,*
- 3. a testi és lelki egészség fejlesztésére*
- 4. a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére,*
- 5. a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,*
- 6. a személyi higiéniére terjed ki.*

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. (pl. családi egészségnap, felvilágosító előadás stb). Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánjuk gyakorolni a gyermekekre.

Feladataink:

- *A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése*

- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési üteméhez.
- A tevékenységekhez nyugodt, sürgetésmentes légkört teremtünk (csoportszobákban udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérséklete, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajártalomra.
- Az étkezési kultúra alakítása- és erősítésekor a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk.
- A korszerű táplálkozásra a közétkeztetésben is törekszünk, ami kiegészül a rendszeres nyers formában történő zöldség és gyümölcsfogyasztással is.
- A tisztított víz fogyasztására egész nap folyamán lehetőséget teremtünk, ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- A **sószoba** adta lehetőségeket a gyermekek az óvodai tevékenységeinek szervezésekor maximálisan kihasználjuk és a délutáni időszakban a szülők-gyermekek számára is biztosítjuk.
- A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából fejlettségéből adódó különbségeket.
- Délutáni pihenést segíti a rövid mese- vagy a halk zene vagy altatódal, énekhallgatás.
- A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyakat, takarókat, és az „otthont jelentő”, és balesetveszélyt nem rejtő „játékalvókák” használatát.
- A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek.
- A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.
- Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen.
- A mindennapi mozgásnál a mezítláb való mozgást alkalmazzuk, amennyiben a terem vagy a terep erre lehetőséget biztosít.
- A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben.
- Rendszeres orvosi ellátás és szűrővizsgálatok szervezése, jogszabály szerint
- Pozitív viszonyulások kiépítése az orvossal, a gyógyító eljárással kapcsolatban
- Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS, EGÉSZSÉG MEGÓVÁSA

- Az óvodai közösségen belül kell e feladatokat megvalósítani. Legfontosabb feladatunk a gyermeki szükségletek kielégítése, a testi-lelki szükségletek harmonikus összehangolása. A heti, napi életritmus kialakítása.
- Napi- és heti rendünket rugalmasan kezeljük, melyben az étkezések, a csendes pihenő, a mozgás, a játék- és sporttevékenységek valósulnak meg.

Kulturált étkezés szokásaira nevelés

- *A gyermekek naponta háromszor étkeznek, reggelit, ebédet és uzsonnát kapnak. Az étkezéskor kiemelt figyelmet fordítunk a helyes testtartásra, esztétikus terítésre szoktatjuk őket, melyet a naposok végeznek. Minden nap másik napost választunk. Megfelelő terítéket biztosítunk, tányérokat, kanalat, villát, bögrét, szalvétát, 5-6 éves kortól (a gyermekek fejlettségének megfelelően) kést használnak a gyerekek.*

Egészséges, korszerű táplálkozás

- *Folyadékigényüket mindenkor kielégítjük, figyelembe véve a sok sporttevékenységet. Vitaminszükségletük (egészséges táplálkozási szokás) kielégítéséhez naponta gyümölcsöt fogyasztanak.*

Délutáni pihenés

- *A délutáni pihenés teljes idejét igénybevevő gyermekeknek biztosítjuk a nyugodt, csendes légkört. Figyelembe vesszük egyéni alvásigényüket, aki hamarabb ébred társainál, csatlakozhat a játéktevékenységet végző társaihoz.*

Testedzés

- *Minden nap biztosítjuk a nap-, légfürdő, mozgás lehetőségét. A napi tevékenységek során, ha az időjárás engedi, minden tevékenységet a szabadban végzünk. Óvodánk sportpályája biztosítja a gyermekek számára a szervezett mozgásfejlesztés korszerű színterét.*

A gyermekek testi fejlődésének mérése

- *A nevelési év elején és végén elvégezzük a testsúly és magasság mérést. Higiéniiai szokások, szabályok kialakítása az intimitás tisztelőben tartásával.*

Tisztálkodás:

- *Egészségük megóvása érdekében a szappanos kézmosás, törölközés, fésülködés, fogmosás rendszeres végzésére szoktatjuk a gyermekeket. Minden étkezés előtt, kezeket szennyező kézi munka, udvari játék után mosnak kezet a gyermekek, kezdetben segítséggel, majd önállóan.*
- *Jellel ellátott törölközőkbe törlik a kezüket, mely könnyen elérhető helyen van számukra.*
- *A fésülködést életkornak megfelelően, először segítséggel, majd önállóan, jellel ellátott fésűvel végzik.*
- *A fogmosás ebéd után végzendő tevékenység. Minden gyermeknek saját fogmosó készlete van (pohár, fogkefe, fogkrém), melyet segítséggel, majd önállóan használnak. WC használat.*
- *A mosdóhelyiségben a gyermekek létszámának megfelelő számú WC található. Biztosítjuk az intimitást, választás alapján először a kislányok, majd a kisfiúk használják a WC-t.*
- *Külön figyelmet fordítunk a WC papír-használatra, különösen a kislányoknál. A papír könnyen elérhető helyen van, amelyik gyermek már önállóan használja az önállóan hozzáfér.*
- *A WC higiéniai szabályait úgy alakítottuk ki, hogy a WC használat után a WC fedőt csukják le, majd használják az leöblítőt. Ezt a feladatot először segítséggel, majd később önállóan végzik a gyermekek.*

AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normái alapján.

1. SZERETETTELJES, CSALÁDIAS LÉGKÖR BIZTOSÍTÁSA.

- *Családias légkörben zajlik óvodai életünk, ennek előfeltétele, hogy óvodapedagógusaink, és a dajkák barátságos, otthonos környezetet teremtsenek a gyermekeknek.*
- *Programunk megvalósításának fontos feltétele, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak egymás közötti kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.*
- *Az egyes csoportoknak önálló, de egymáshoz kapcsolódó szokásrendszere van, amely elmélyíti a gyermekek közösséghez való tartozásának érzését.*
- *A csoportszobákban a gyermekek rajzainak saját, jellel ellátott helyet biztosítunk, mellyel el kívánjuk érni, hogy a gyermekek a közösségen belül is, mint egyén, nagy hangsúlyt kapjanak.*
- *Óvodánkban az „elfogadás” ideje alatt a gyermekek fokozatosan ismerkednek az óvoda épületével, az őket körülvevő felnőttekkel és gyermekekkel. Kezdetben minden megnyilvánulást természetesnek veszünk. Nagyfokú gyöngédséggel és türelemmel vesszük körül a gyermekeket, hogy hozzásegítsük őket az új környezet fokozatos elfogadásához.*
- *A gyermekek óvodánkba behozhatják magukkal a kedvenc tárgyaikat (mese párna, kedvenc plüss figura), hogy az otthonosságot és a biztonságérzetet ezek a tárgyak is erősítsék.*
- *A gyermekek neveléséhez a szülőkkel, bizalommal teli kapcsolatra törekszünk.*
- *Közösségfejlesztő pedagógiai munkánkban az odafigyelést, a meghallgatást fontosnak tartjuk, a gyermekeket a saját érzéseinek elmondására, mások érzéseinek meghallgatására ösztönözzük.*
- *Óvodánk egyszerre kívánja elősegíteni a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, teret engedve az önkifejező törekvéseinek.*
- *Alapelvünk, hogy a gyermeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.*
- *Fontosnak tartjuk, a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlását, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozását.*
- *Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja,*

2. A GYERMEKEK KAPCSOLATTEREMTŐ KÉPESSÉGÉNEK KIALAKÍTÁSA

- *Családias légkörünk elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását, mindehhez gazdag, cselekvő felfedeztető tevékenykedő életet biztosítunk.*
- *Közös kirándulásokon, programokon együttes élményekkel erősítjük a közösség formálódását.*
- *Csoportjainkban arra törekszünk, hogy a kortárs kapcsolatokat erősítsük.*
- *Programunk alapelve, hogy az óvodapedagógusaink tudatosan és tervszerűen irányítói és társai is egyben a gyermekek mindennapjainak.*
- *A gyermekcsoportok előtt álló feladatokat a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével alakítjuk ki.*

3. ERKÖLCSI NORMÁK MEGALAPOZÁSA AZ ÓVODÁSKORBAN

Programunkban nem csak, hogy el kell viselni a „másságot”, de együtt élünk a sokszínűséggel, sőt örülünk a többértékűségből fakadó színes életlehetőségeknek. Ez pedig nem más, mint az eltérő szokások, nyelvek, kultúrák, életmódok, műveltségek, anyagi lehetőségek összeegyeztetése azon a szinten, amely szinten egy csoport (esetünkben egy gyerekcsoport) együtt kell, hogy éljen napi több órán át. Nem célunk az eltérő értékek összemossa, egyesítése, nem célunk az „egyformásítás”, de célunk az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre (játékra) készítő légkör kialakítása.

Véleményünk szerint csak az az óvodai csoport válhat közösséggé, amelyikben minden egyes gyermek önmagában biztos, önálló és mindenkinek vállalható szerepet tölt be. Egyént nevelünk tehát, de az egyén érdekei csak a „másik” összefüggésében ér valamit, csak a többiekkel való relációjában válik jelentőssé. A „mi-tudatban” benne van „én-tudat” is, az „én-tudat” pedig, adott esetben, „mi-tudattá” alakulhat.

Nevelésünk szerint a szokásrend kialakítása, és az azokhoz való alkalmazkodás az óvodai erkölcsi nevelés alapja. Az egyes szokások, együttélési normák „betartatása” tehát nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél sem, viszont az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” eleve ellentmond az erkölcsnek. Ezért pl. mindenképpen fel kell venni a szemetet a földről, mindenképpen segíteni kell, ha valaki elesik stb. A differenciálás tehát abban nyilvánul meg, hogy kitől, milyen szinten várjuk el ezeket a cselekedeteket. Véleményünk szerint az egyes reakciók megerősítése, illetve a sajnálkozás, ha az adekvát cselekvés elmarad, segítheti és meggyorsíthatja a belsővé válást. Véleményünk szerint az igazán hatékony dicséret a meglepés, az öröm és sosem a tárgyi jutalom, mint ahogy a szokások elmaradásánál vagy be nem tartásánál sem jó, ha büntetést kapnak a gyerekek. A többiek, a gyerekcsoport tagjai amúgy is kifejezik az egyes cselekedetekhez való viszonyukat, ami szintén a pozitív vagy negatív megerősítés egy szocializált formája, és ez az állapot már maga a közösségi érzés állapota.

Nevelésfilozófiánk szerint ebben az életkorban elegendő, ha az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, segítségadásban megnyilvánul, illetve néhány együttélési szabály betartásában. (köszönés, játékeszközök helyrerakása stb.) A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet.

Ebben a teljesítményközpontú, elanyagiasodott és individualizált világunkban fontosnak tartjuk a gyerekek erkölcsi fejlődésének elősegítését.

SZOCIALIZÁCIÓ AZ ÉRZELMI BIZTONSÁG SEGÍTSÉGÉVEL

Elfogadás időszaka:

- A szülőktől való elszakadás minden életkorban a gyermek számára nehéz feladat. A fokozatos elszakadást úgy biztosítjuk, hogy a szülő vagy szülők az elfogadás kezdeti szakaszában részt vehetnek a gyermekükkel együtt az óvodai életben. Ez az időszak gyermekenként változó. Ez a folyamat akkor fejeződik be, amikor a gyermek viselkedésében megfigyelhetők az idegen személy és a környezet elfogadásának jelei. A gyermek óvodában eltöltött idejét úgy szervezzük, hogy mindvégig érezze az érzelmi biztonságot, az óvodapedagógus és a dajka elfogadó gondoskodását, szeretetét.
- Az óvodai jele végig kíséri őt az óvodáskor végéig.

- A csoportközi tevékenységek lehetőséget biztosítanak a gyermekek számára a „másság elfogadására” fejleszti a gyermekek pozitív emberi magatartását, társaival való viszonyát, versenyszellemet, kudarcűrést, figyelmet, türelmet, kitartást, egymás iránti figyelmességet, segítőkészséget.
- Az óvodai élet során a gyermek megtanul: alkalmazkodni, elfogadni, tolerálni, szükségleteit késleltetni, önmagát megvalósítani nem sértve a másik gyermek szabadságát.

ÓVODAI CSOPORTJAINK SZERVEZÉSE

- Pedagógiai programunk homogén és heterogén csoportban is megvalósítható.

ÉRTELMI NEVELÉS, ANYANYELV ÁPOLÁSA

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek ugyanis képesek az alap- kultúrtechnikák elsajátítására. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (például érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A gyermek beszéd- és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermekek számára a közösségben.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés célja az anyanyelv szeretete, ismerete a kommunikációs kedv fenntartásával, továbbá az inger- és élmény gazdag környezet megteremtésével, az érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség, és a mozgás fejlődésének folyamatos biztosítása. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodapedagógusok feladata az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve tervezzük és szervezzük a mindennapi játékba integrált tevékenységeket, melyben arra törekszünk, hogy a gyermekek sok érzékszervre ható és közvetlen tapasztalatszerzés útján jussanak új ismeretekhez.

Feladatunk a gyermekek spontán és szervezett formában szerzett ismereteinek bővítése, rendszerbe foglalása.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Kialakul a gyermekek feladattudata, tudásvágya
- Képesek a tartós figyelemkoncentrációra
- Fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van
- Teret adnak alkotó képzeletüknek
- Mozgásuk összerendezetté, finommotorikájuk fejletté válik

9. MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZRENDSZERE

A nevelési feladatok megvalósításához szükséges a megfelelő környezet, tervező munka és a különböző tevékenységek

KÖRNYEZET

TÁRGYI KÖRNYEZET

Épületbelső

- Az óvoda berendezései a gyermekek biztonságát, egészségük óvását, mozgásterük biztosítását szolgálják.
- A bútorok természetes anyagból készültek (asztalok, székek, játékpolicok, szekrények, padok, tornaeszközök).
- A csoportszobákban játékkuckókat alakítottunk ki. (mesesarok, babakonyha, autósarok), a bútorok könnyen mozgathatók, így a térigényesebb tevékenységekhez könnyen alakíthatók (pl. mindennapi testnevelés).
- Külön előtér és öltöző áll a gyermekek és a szülők rendelkezésére. Minden gyermeknek jellel ellátott polca van, melyek felnőtt magasságban helyezkednek el.
- Az óvodai dolgozók részére külön mellékhelyiség van WC-vel, zuhanyzóval. Minden csoportszobában az óvodapedagógusoknak külön szekrénye van, mely a gyermekek számára nem használható.

Udvar

- Az óvodaudvar a gyermekek szabadban végzett tevékenységét szolgálja.
- Az udvaron megfelelő arányúak a napos és árnyékos részek. Testnevelés foglalkozáshoz biztosított az egyenletes füves terület és a sportpálya.
- A nyári időszakban az udvaron lévő medencében napi rendszerességgel úszásoktatást tartunk.
- Az udvart fából és műanyagból készült játékok gazdagítják: hinta, homokozó, csúszda.
- Kismotorok, kerékpárok, homokozó játékok, labdák, egyéb ügyességi játékok (ugrókötél, habtenisz, karika, teke stb.) állnak a gyermekek rendelkezésére.
- Nyári időszakban biztosítjuk az egész napos kint tartózkodást.

SZEMÉLYI KÖRNYEZET

- Az eszközök, tárgyak biztosításán túl fontos még az emberi kapcsolatok, az óvodapedagógus és az óvoda többi dolgozója.
- Nevelőmunkánk eredményességét befolyásolja a dolgozók szakmai felkészültsége, kapcsolatkézsége, nyitottsága, empátiás érzékenysége, kooperációs készsége.
- Nevelőmunkánkat külső szakemberek is segítik. Az óvodaorvos rendszeresen vizsgálja meg a gyermekeket, ellenőrzi növekedésüket, testtartásukat stb.

ÓVODÁN KÍVÜLI KÖRNYEZET

- **Család:** Az óvodai nevelés a családi nevelést egészíti ki. Ebből következik, hogy a családok számára teljes legyen az óvoda nyitottsága. A gyermekek napi tevékenységéről minden szülő minden nap információt kap. Fontosnak tartjuk a családdal való együttműködés e formáját. A problémák megoldása, megbeszélése személyre szabott. Ez a fajta kapcsolattartás, a közvetlen, őszinte beszélgetés fontos a gyermekek fejlődése szempontjából.
- A kulturális programok alkalmával (színház, kirándulás, múzeumlátogatás), is bevonjuk a szülőket.
- Faliújságon folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket különféle programjainkról.
- **Iskola:** Nevelésünk eredményességének érdekében óvoda pedagógusainak ismernie kell az iskolák tartalmi szabályozását, az iskola pedagógusainak pedig az óvodai nevelés célját, feladatát.
- Az iskolába készülő gyermekek lehetőséget kapnak iskolalátogatásra, ahová szüleik is elkísérhetik őket. Így a szülő képet kap az iskola arculatáról, oktatási módszeréről stb.
- Az óvodapedagógusaink segítik a szülő munkáját, tanácsot adnak a gyermekek képességei, teljesítménye, fejlettsége alapján.

10. HETIREND JAVASLAT AZ ÓVODAI PROGRAMHOZ

A hét 5 napjából: 4 nap játékba integrált tevékenységek komplex módszerrel 1 nap „kiemelt mozgásos” nap.

11. NAPIREND JAVASLAT AZ ÓVODAI PROGRAMHOZ

Nyitástól – ebédig

Szabad játék

Folyamatos reggeli

(Előtte és utána testápolási teendők)

(5-35 perces csoportos foglalkozások szervezése)

Játékba integrált tanulás benne, az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek:

- beszélgetés,
- verselés, mesélés, dramatikus játék (drámajáték), bábjáték,
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
- a külső világ tevékeny megismerése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés.

Szabad játék és játékos mozgás a csoportszobában/szabadban.

Mindennapos szervezett mozgásos játék- benne láb- és testtartást javító torna.

Ebéd (kb. 12-kor)

Testápolási teendők
Ebéd
Testápolási teendők
Mese

Ebédttől – Uzsonnáig
(kb.12:30-14:30)

Pihenés, folyamatos felkelés

Uzsonna (kb.14:30-tól)

Testápolási teendők
Uzsonna
Testápolási teendők

Uzsonnától- Az óvoda zárásáig

Szabad játék
Mozgásos játékok a csoportszobában és a szabadban

(kb.15:00-től)

Választható párhuzamos tehetséggondozó gazdagító tevékenységek

- Az egyes művészeti területek szorosan összekapcsolódnak, témájukat az évszakok és az ünnepek határozzák meg.
- A szervezett tanulás munkaformái: frontális, mikro-csoportos, egyéni.
- A nap folyamán a szabad játék biztosítása mellett, 5-35 perces csoportos foglalkozások szervezése.
3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete: 30 perc,
4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete: 40 perc,
5-6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete: 60 perc.

12. A GYERMEKVÉDELEMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Az intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, a **gyermekjogi képviselővel**, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatjuk a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségének helyéről, idejéről.

Ha a gyermek az óvodai foglalkozásról távol marad, mulasztását igazolnia kell.

A mulasztást igazoltnak kell tekinteni, ha a gyermek a szülő írásbeli kérelmére - a házirendben meghatározottak szerint engedélyt kapott a távolmaradásra.

Ha a gyermek távolmaradását nem igazolják, a mulasztás igazolatlan.

Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt óvodai nevelésben, és egy nevelési évben igazolatlanul öt nevelési napnál többet mulaszt az óvoda vezetője - a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban - értesíti

a) óvodás gyermek esetén a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot és a gyermekjóléti szolgálatot,

Az értesítést követően a gyermekjóléti szolgálat az óvoda bevonásával haladéktalanul intézkedési tervet készít, amelyben a mulasztás okának feltárására figyelemmel meghatározza a gyermeket veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésével, a gyermek óvodába járásával kapcsolatos, továbbá a gyermek érdekeit szolgáló feladatokat.

Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt az óvodai nevelésben, és az igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a tíz nevelési napot, az óvoda vezetője a mulasztásról tájékoztatja az általános szabálysértési hatóságot.

Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt az óvodai nevelésben, és igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a húsz nevelési napot, az óvoda vezetője haladéktalanul értesíti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 247. § c) pontja szerinti szabálysértési tényállás megvalósulásához szükséges mulasztás mértéke az adott nevelési évben összesen az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján óvodai nevelésben részt vevő gyermek esetén tizenegy nap

13. A GYERMEKBALESETEK MEGELŐZÉSE

- *Az év megkezdésekor, illetve szükség szerinti gyakorisággal (pl. kirándulás előtt) az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük a gyermekekkel az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat, a tilos és elvárható magatartási formákat. Felhívjuk a figyelmüket a veszélyforrásokra. Az ismertetés tartalmát dokumentáljuk.*
- *Az óvoda házirendjében meghatározzuk a felnőttek számára azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekek óvodában tartózkodása során szem előtt kell tartaniuk.*
- *Az óvoda SZMSZ-ben meghatározzuk azokat a feladatokat, amelyeket a vezetőnek, az óvodapedagógusoknak illetve az alkalmazottaknak a gyermekbalesetek megelőzésében illetve baleset esetén el kell végezniük.*

14. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

ÓVODA – CSALÁD

Az óvoda, a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését.

Alapelvünk, hogy a szülőkkel korrekt partneri együttműködést valósítsunk meg.

Óvodánkban a szülők jogainak érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, szülői szervezetet (közösséget) hoznak létre. A szülői munkaközösség az óvodai közösség szerves része. Munkájukat az óvodavezető és a csoportos óvodapedagógusok segítségével munkaterv alapján végzik. Nevelési év elején a szülők 3 főt választanak maguk közül, akik egy főt választanak a szülői szervezet elnökévé.

A kapcsolattartás formái:

- Napi kapcsolattartás a szülőkkel: A gyermekekkel történt napi lényeges eseményekről minden nap lehetőségük van a szülőknek a tájékozódásra, melynek formáját a házirend szabályozza.
- Szülői értekezletek, fórumok: A nevelési év folyamán több alkalommal van lehetőség arra, hogy a szülők az őket érintő pedagógiai kérdésekről tájékozódjanak. (Pedagógiai, pszichológiai, mentálhigiénés kérdések stb.)
- Fogadó óra: A szülők igényeik figyelembe vételével szervezzük. Az év folyamán, előzetes időpont-egyeztetéssel a szülők rendelkezésére állnak az óvodapedagógusok és az óvodavezető.
- A szülő jogszabály szerinti tájékoztatása gyermeke fejlődéséről

ÓVODA – BÖLCSŐDE, (CSALÁDI NAPKÖZI)

Látogatások, tapasztalatcserék.

- Szakmai megbeszéléseket és tapasztalatcserét szervezünk a bölcsődébe vagy családi napközibe.

ÓVODA – ISKOLA

- Nevelési programunk fontos eleme az iskolákkal való szoros és élő kapcsolattartás, mellyel az iskolába menő gyermekek zökkenő-mentes beilleszkedését kívánjuk elősegíteni.
- Az iskolások vendégszereplésének lehetővé tétele az óvodai ünnepeken, ünnepélyeken. (pl. Karácsony, Mikulás, Gyermek-nap stb.)
- Részvétel az iskolai bemutató órákon, tapasztalatcsere az iskolai programokról, tanítási módszerekről az óvodásgyermekek és óvodapedagógusok együttes részvételével.
- Az éves munkaterv elkészítésénél tájékoztatjuk egymást programjainkról, időpontokat egyeztetünk.
- Különösen fontosnak tartjuk a kapcsolattartást a környező iskolákkal.
- Közös projektek szervezése és megvalósítása a környezet- és egészségtudatos magatartás kialakítása érdekében.

ÓVODÁNK KAPCSOLATAI MÁS ÓVODÁKKAL

Kölcsönös tapasztalatcserékre, látogatásokra törekszünk más óvodákkal, hogy megismerjük programjukat, és a különböző nevelési módszerek megvalósításának módjait, jó gyakorlatait. Konkrét megvalósítási gyakorlatát az éves munkaterv tartalmazza.

ÓVODA – KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK

Budapest város és környéke közművelődési intézményeinek kínálatából óvodánk úgy válogat, hogy az egyes programokat, lehetőségeket, a mindennapi nevelőmunkába beépítve, pedagógiai programunkat szolgálva használjuk fel.

1. *Budapesti Állatkert, Vadaspark (környezeti nevelés)*
2. *Normafa (környezeti nevelés)*
3. *Színházak (anyanyelvi nevelés)*
4. *Múzeumok (vers-mese, vizuális nevelés, anyanyelvi nevelés, környezeti nevelés)*
5. *Könyvtárak (anyanyelvi nevelés)*
6. *Füvészkert (környezeti nevelés)*

ÓVODÁNK KAPCSOLATOT TART AZ ALÁBB FELSOROLT INTÉZMÉNYEKKEL

- *Nevelési Tanácsadó*
- *Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság*
- *Szakmai szolgáltatók*
- *Gyermekjóléti Szolgálat*

ÓVODÁNK EGYÉB KAPCSOLATAI

- *Egészségügyi szervek:*
védőnő, gyermekorvos, gyermekfogászat, ÁNTSZ
- *Gyermekvédelmi intézmények:*
A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat óvodapedagógusaink a gyermekvédelmi felelős irányításával végzik. A konkrét feladatokat az éves gyermekvédelmi munkaterv tartalmazza.

FENNTARTÓVAL VALÓ KAPCSOLAT

- *Az éves munkatervben meghatározottak szerint.*

15. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

A PROGRAM TARTALMÁT MEGHATÁROZÓ ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK

JELES NAPOK, ÜNNEPEK

1. *Advent ünnepi készülődés*
2. *Mikulás december 6.*
3. *Karácsony december 24, 25, 26.*
4. *Farsang vízkeresztől hamvazószerdáig*
5. *Március 15. nemzeti ünnep*
6. *Víz világnapja március 22.*
7. *Föld napja április 22.*
8. *Húsvét- az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap*
9. *Madarak és Fák napja május 28.*
10. *Anyák napja május első vasárnapja*

11. Gyermeknap május utolsó vasárnapja
12. Ballagó gyermekek búcsúztatása

HAGYOMÁNYOS CSALÁDI RENDEZVÉNYEINK

1. Programunk része, hogy megünnepeljük az óvodánkba járó illetve születésnapját.

A PROGRAMOK TARTALMA ÉVSZAKONKÉNT

Ősz

- *Elfogadás időszaka, elfogadjuk egymást és az új környezetet.*
- *A környező világ megismerése ősszel (pl. állatok, emberek, környezetvédelem).*
- *Madáretetők készítése.*
- *Őszi időjárás, öltözködés.*
- *Őszi termények, termések, vizuális játékok az ősz kincseivel, matematikai tartalmú tapasztalatszerzés.*
- *Mit lehet játszani kinn és benn?*
- *Az ősz jellemző tevékenységei. (pl. Kóstoló az ősz kínálta zöldségekből, gyümölcsökből.)*
- *Őszi hangulat az óvodában (pl. üvegfestés, levelek gyűjtése, préselése, ősz színei).*
- *"Szüreti multság". Őszi népszokások.*
- *Mesék, versek, mondókák, dramatikus játékok az ősziről.*
- *Őszi dalok, táncok, zenék.*
- *Mozgásos játékok.*
- *Természeti jelenségek megfigyelése: eső, köd, napsütés.*

Tél

- *Advent. Adventi koszorú, naptár. Téli ünnepkör népszokásai.*
- *Az óvoda téli hangulatának kialakítása, üvegfestés.*
- *Madáretetők feltöltése, madarak megfigyelése.*
- *Mikulásvárás, keresés, Mikulás - ünnep.*
- *Karácsonyi ünnepi előkészületek, karácsonyfa állítása, feldíszítése, ajándékozás.*
- *Téli időjárás, időjárási naptár, téli öltözködés.*
- *Az óvodában különböző kísérletek. (pl. víz- jég-hó, levegőszennyezés megfigyelése (fakéregre cellux szalag ragasztása).*
- *Természeti jelenségek megfigyelése (pl. köd, zúzmara, dér, hóolvadás, sár).*
- *Mit lehet játszani kinn és benn?*
- *Téli, ünnepi dalok, zenék, táncok.*
- *Téli, ünnepi versek, mesék, mondókák, dramatikus játékok. (pl. Betlehemezés).*
- *Mozgásos játékok, kinn és benn.*
- *Téli kirándulások, játék a hóban, állatok, növények télen.*
- *A környező világ megismerése télen, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés.*
- *Farsangi multságok.*
- *Vizuális játékok az ünnepekhez és a télhez kapcsolva. (pl. A tél színei)*
- *Karácsonyi multság.*

Tavaszi

- *Húsvéti népszokások, játékok.*
- *Éledő állatvilág megfigyelése*

- *Föld napja*
- *Dalok, táncok, zenék a tavaszról és a tavaszi ünnepekről.*
- *Mesék, mondókák, versek, dramatikus játékok a tavaszról és a tavaszi ünnepek.*
- *A környező világ megismerése tavasszal, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés. (pl. Vadaspark)*
- *Tavaszi hangulat az óvodában a tavasz színeivel (pl. üvegfestés)*
- *Az óvoda tavaszi hangulatának kialakítása (pl. hajtatás, virágültetés.)*
- *Tavaszi öltözködés, időjárás.*
- *Mit lehet játszani kinn és benn?*
- *Vizuális játékok a népszokásokhoz és az évszakhoz kapcsolva.*
- *Anyák napi megemlékezések, évszóró, dalok, versek, mesék dramatizálása.*
- *Mozgásos játékok kinn és benn.*
- *Madarak és fák napjának megünneplése. (pl. rajzverseny.)*

Nyár

- *Mozgásos játékok a szabadban és benn.*
- *(Egészséges táplálkozás)*
- *Időjárás, öltözés nyáron.*
- *Növények öntözése, gondozása.*
- *Nyári dalok, versek, mondókák, mesék.*
- *A nyár jellemző tevékenységei (pl. Kirándulások, napfürdőzés, pancsolás, stb.).*
- *Környező világ megismerése nyáron (pl. Állatkert).*
- *Vizuális játékok nyáron.*

16. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK

A belülről indított játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése, továbbá, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék.

JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, óvodai nevelésünk leghatékonyabb nevelési eszköze.

- *A játék a gyermek olyan tevékenységformája, melyet örömszerzés kísér és magáért a tevékenységért folytat.*
- *Gyermekeink a játékon keresztül ismerkednek a világgal a valósággal, eközben szereznek tapasztalatokat környezetükről.*
- *A játék személyiségfejlesztő hatását meghatározzák azok az érzelmek, melyek a játékot kiváltják és megjelennek a játéktevékenység folyamatában. A játék öröme növeli a fejlesztő hatásokat, ezáltal válik a játék az érzelmi nevelés színterévé.*
- *Játékukban megjelenik a felnőttek világának utánzása, eközben tanulják meg a viselkedési formákat, elkezdődik erkölcsi magatartásuk kialakulása.*

- *A játékban nagy szerepe van a társas kapcsolatoknak, a gyermek-gyermek és a gyermek - felnőtt kapcsolatnak, főként a szerepjátékban fejlődnek társas kapcsolataik*
- *Pedagógiai programunkban a gyermekek szabad, spontán játéka dominál.*
- *Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsanak a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz (drámajátékokhoz), konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.*
- *A napirendben megfelelő szerepet kap a gyermekek szabad játéktevékenysége a csoportszobában és az udvari játékban egyaránt.*
- *Alkotó kedvű légkört teremtve a játékban fejlődik leginkább a gyermekek kreativitása.*
- *Óvodapedagógusaink a csoportszobákat úgy rendezik be, hogy legyen állandó és variálható helye az úgynevezett játék „kuckóknak”.*
- *Környezeti nevelésünk fontos eleme a természetsarok, amelynek gyűjteményét évszakoknak megfelelően változtatjuk. Kiemelt fontosságúnak érezzük a természet kincseivel való játékokat.*
- *Játék keretében a kisgyermek ismerkednek természeti anyagokkal ill. „természettudományos” megfigyeléseket végeznek (pl.csíráztatás játék). Fontos hangsúlyozni, hogy óvodapedagógusaink tudják, hogy ebben az életkorban nem a természeti jelenségek tudományos magyarázata a fontos, hanem sokkal inkább maga a felfedező, cselekvő tevékenység és a játék.*
- *A játékeszközök kiválasztásánál óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy sok praktikus, félkész játékot szerezzenek be (pl.textíliák, fonalak, más természetes anyagok), melyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek fantáziáját, manuális képességeit és kreativitását.*
- *Az egyes korosztályoknak eltérő mennyiségű és fajtájú játékeszközt biztosítunk.*
- *Az udvari játékhoz zömmel a gyermekek nagy mozgásigényét kielégítő természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő eszközöket (pl.fa- játékokra, mászókékre) biztosítunk. Az udvar folyamatos fejlesztése kiemelt feladatunk.*
- *A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.*

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- *A gyermekek képesek több napon keresztül zajló játéktevékenységben részt venni.*
- *Játékukban dominánsan megjelenik a szerepjáték.*
- *Az ismert meséket önálló kezdeményezésük által eldramatizálják, elbábozzák.*
- *Építkezésükre jellemző, hogy bonyolult és fantázia dús.*
- *A szabály játékok alkalmával a szabályok betartására és betartatására törekcsenek.*
- *Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda szokás szabályrendszerének elemei.*
- *Interakciójuk, gazdag, kulturált és érthető.*

VERSELÉS, MESÉLÉS, DRAMATIKUS JÁTÉKOK

A tevékenység célja a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikus csodákkal teli meseélmények által, a versek zeneiségével és rímeivel.

- *A gyermekek érzelmi biztonságának és az anyanyelvi nevelésének legfontosabb színtere a többnyire játékos mozdulatokkal kísért mondókák, dúdolók, versek. A ritmus - mozdulat egysége a gyermeknek közvetlen érzelmi- érzéki élményt ad.*
- *Az óvodapedagógusok a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből választanak. A felhasznált irodalmi anyagokat az óvodapedagógusok módszertani tudatossággal válogatják, óvodai programunk megvalósításához kapcsolódó kötelező/ ajánlott szakirodalom jegyzék alapján, mert csak a művészi értékű irodalmi alkotás biztosítja a gyermek számára az esztétikai élményt.*
- *A napirendben is kiemelt helye van a mesélésnek. Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő hangulatot és nyugodt körülményeket teremtsenek a mindennapi meséléshez.*
- *A mese megfelel a kisgyermek szemléletmódjának, világképének. Feloldást és megoldást kínál szorongásaira a hallott és eljátszott mese.*
- *A mesehallgatáskor a gyermek a mesélővel személyes kapcsolatban, biztonságban érzi magát, a játéktevékenységhez hasonlóan elengedhetetlen intim állapotában, eleven belső képvilágot jelenít meg.*
- *A már jól ismert, megszeretett meséket a gyermekek szerepekre osztják az óvodapedagógusok segítségével és eljátsszák. A mese-dramatizációkhoz szükséges jelmezeket, kellékeket közösen készítik el, felhasználják hozzá a csoportban összegyűjtött régi öltözeteket, kalapokat, kendőket stb. A drámajátékokat először az óvodapedagógusok kezdeményezik, majd a gyermekek ötleteikkel gazdagítják és beépítik mindennapi játékaikba.*
- *A mese-dramatizációkat a nagyobbak eljátsszák a kisebbeknek, szüleiknek közös ünnepek, rendezvények alkalmával. A mindennapi meséléshez kapcsolódnak a drámajátékok, melyek, egyrészt, mint meseindítatású játékok jelennek meg. (Ez a mesék kreatív feldolgozását, továbbgondolását, előzményük eljátszását stb. jelenti.) Másrészt, a drámajátékokat, mint kreatív képességfejlesztő játékokat alkalmazzuk a tehetséggondozás és a fejlődés elősegítésére. (Fejlesztik a gyermekek értelmi képességeit: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kommunikáció.)*
- *A mindennapi meséléshez, mondókázáshoz és verseléshez szorosan kapcsolódnak a gyermekek bábjátékai. A hallott meséket és az általuk kitalált történeteket, meséket, elbábozzák társaiknak. A bábjátékhoz közösen készítenek bábokat a felnőttekkel, vagy a kész bábokat használják fel.*
- *Programunkban lehetőséget teremtünk a gyermekek saját vers- és mesealkotására, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására.*

A DRÁMAJÁTÉKOK FEJLESZTŐ HATÁSAI

- *Fokozzák a közösségért, a közösségben tevékenykedő gyermek aktivitását.*
- *Segít a gyermeknek önmaga és a világ jobb megismerésében.*
- *Serkenti a rugalmas gondolkodást, az alkotó képességet.*
- *A gyermekek időérzékét, térbeli tájékozódását fejleszti.*
- *Beszédképességük tisztaságát, kommunikációs képességeinek kifejező voltát segíti elő mindkét nyelven.*
- *Szókincsüket bővíti.*
- *Ellensúlyozhatja a tömegkommunikációs eszközök okozta passzivitást, és a lakótelepi környezetből adódó, kevés kommunikációs lehetőséget biztosító létformát.*
- *Gazdagítja a gyermekek játékkultúráját, kreativitását.*

BESZÉLGETÉSEK

- Az anyanyelvi nevelést és kommunikáció-fejlesztését szolgálják a napirendben szereplő beszélgetések, amikor a gyermekek csoportos, szervezett formában megbeszélhetik társaikkal és a felnőttekkel az őket foglalkoztató időszerű kérdéseket, beszámolhatnak a velük történt eseményekről, stb.
- Ezek az alkalmak segítenek a gyermekek toleranciájának kifejlesztésében, az egymásra figyelés a másik meghallgatásának képességének kialakulásában.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek a mindennapi tevékenységeik alkalmával szívesen ismételtetik a mondókákat, verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, dramatizálnak, báboznak a kisebbeknek és önmaguk szórakoztatására.
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-7 verset, 15-20 mesét.
- Tudnak meséket, történeteket, (verseket) kitalálni és azt mozgással megjeleníteni.

MOZGÁS

A tevékenység célja a gyermekek harmonikus mozgásának, testi képességeinek szabad kibontakoztatása, játékos formában. Célunk továbbá a gyermekek térbeli tájékozódó képességeinek, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.

- Programunk mozgásos tevékenységeiben együttesen érvényesül a rugalmasság és a kötöttség.
- Programunk szerves része a vízhez szoktató szervezett mozgásos tevékenység.
- A heti-rendben egy nap kötött formában szervezünk kiemelt mozgásos tevékenységet.
- Mindennap szervezünk mozgásos játékokat, melybe a láb- és testtartást javító torna elemeit prevenció és korrekció jelleggel építjük be.
- Az ismertetett mozgáslehetőségeken túl a csoportok életmódszervezésében helyet kapnak a kirándulások, túrázások, séták, a közelebbi és távolabbi környezetben is.
- A mindennapi mozgás során, a mozgásos játékok szervezésében az óvoda épületét körülvevő nagy füves udvar kínálta lehetőségeket a gyermekek edzésében maximálisan kihasználjuk.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.
- Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.
- A jól ismert, készsúlyú feladatok gyakorlására a köredzést, mint az egyik leghatékonyabb foglalkoztatási formát alkalmazzuk.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek szívesen mozognak, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Szeretik a szervezett mozgásos tevékenységeket.
- Szeretnek futni.
- A gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik.
- Képesek kreatív mozgásformákat kitalálni.
- Képesek labdát pattogatni, vezetni.
- Képesek célba dobni, egykezes felső dobással.
- Az ugrásokat talajérkezéskor fékezni tudják.

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A tevékenység célja, a gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése; a gyermekek tér- forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

- Programunkban a vizuális látásmód fejlesztésére, az önkifejezési mód megtalálására naponta nyílik lehetőség a mindennapi komplex tevékenységekben, a csoportszobában és az udvari játék során is.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.
- A vizuális kommunikációt fontosnak tartjuk és igyekszünk felhasználni a verbális nyelvi kommunikáció elsajátítására is.
- A vizuális kifejezési forma tervezett témáját az évszakok és az ünnepek befolyásolják, valamint a spontán adódó lehetőségeket is kihasználjuk.
- A csoportszobában viszonylag nyugodt "kuckókat" alakítunk ki, ahol a gyermekek a különböző eszközöket önállóan elővehetik és használhatják.
- Programunkban a gyermekek manuális tevékenységei komplex formában jelennek meg a zenével, dallal, mesével, verssel, mondókával a környező világ megismerésével.
- A vizuális tevékenységekben (pl. rajzolás, festés, gyurmázás barkácsolás, tépés, szövés, fonás, vágás, ragasztás stb.) olyan játékos tevékenység, melyben nem a produktum, hanem a tevékenység öröme a cél.
- A vizuális nevelés a kreativitás, az alkotó képesség megnyilvánulásának egyik fontos eszköze.
- Az óvoda épületét és a csoportszobákat gyermekek által készített rajzzal, plasztikai alkotással díszítjük. (pl. OVI- Galéria)
- Fontos, hogy a csoportszobák környezetükkel hozzájáruljanak a gyermekek esztétikai ízlésformálásához, ezért a díszítésükben természetes anyagokat használunk fel, melyek követik az évszakok és az ünnepek hangulati változásait.
- Az óvodapedagógusok feladata változatos kifejezési technikák alapelemeivel és eljárásaival való megismertetése és a feltételek megteremtése, képességeinek legteljesebb kibontakoztatása.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- *A képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg az élményeiket, fantáziájukat.*
- *A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, színek variálása.*
- *Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.*
- *Plasztikai munkáik egyéniék, részletezőek.*
- *A téralkotásban, építésben közösen vesznek részt.*
- *Rácsodálkoznak a szép látványára, szeretnek gyönyörködni benne.*
- *Az alkotásokról beszélni tudnak.*
- *Önálló és csoportosan készítenek ajándékokat, kellékeket, játékokat stb....*

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A zenei nevelés célja a közös együttjátszás a közös éneklés örömeinek megszerettetése és megéreztetése, ezáltal fejlődik a gyermekek zenei ízlése esztétikai fogékonysága.

- *A zenei nevelésre a nap bármely során lehetőség nyílik a különféle tevékenységekhez kapcsolva, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.*
- *Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.*
- *A játékdalokhoz, mondókákhoz természetes módon társul a zenei képességek fejlesztése, zenei ritmusérzék / metrum, ütem, ritmus, tempóérzék / zenei hallás / tiszta éneklés, dinamikai és hangszín érzék / zenei emlékező és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék.*
- *A csoportszobák polcain játékként helyezük el a különféle ritmus hangszereket, hogy a gyermekek a nap bármely szakában kezdeményezhessék a ritmussal kísért éneklést (természetes anyagokból készített ritmushangszerek).*
- *A zenehallgatásnál mind az élőzene mind a művészi értékkel bíró gépzene is helyet kap.*
- *Programunkban az óvodapedagógusok a gyermekekkel közösen variálják az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű tánc lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával a gyermekek követni tudnak (tánc ház).*
- *A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.*
- *A gyermektánc a felfogásunkban a néptánc figurákkal való szabad mozgás örömét jelenti, oly módon, hogy minden táncos alkalom az együttes mozgás örömét adja a gyermekek számára.*
- *Az óvodai táncok elsősorban az ugrások megismertetése jelenti, mert ezek egyszerű motívumokat tartalmaznak. Fontos a tánc lépések minta szerű bemutatása.*
- *A gyermekek minél tisztább éneklését az óvodapedagógusok mindennapi énekelgetésükkel segítik elő.*
- *Az énekre, énekes játékokra, zenehallgatásra minden nap a komplex tevékenységekben nyílik lehetőség.*

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- *A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, táncokat.*
- *A gyermekek gátlások nélkül, örömmel szeretnek énekelni.*
- *Élvezik a zenehallgatást.*
- *Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.*
- *Tudnak, ritmus, mozgást utánozni és rögtönözni.*
- *Érzik az egyenletes lüktetést és a dallamok ritmusát.*

KÖRNYEZETÜNK TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A programunk célja a szűkebb és tágabb környezet felfedezése, melynek során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyt alakítanak ki a természeti, emberi és tárgyi világ értékeivel. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbéli, tér-és síkbeli szemléletének alakítása. Környezeti nevelésünk célja a környezethez kapcsolódó értékek megismerése mellett a globális és helyi környezeti problémákra való figyelemfelhívás is.

- *Olyan környezettudatos szokás- és értékrendszer kialakítására törekszünk, amelyek alapvetően meghatározzák és befolyásolják a leendő felnőtt gondolkodás-és életmódját (pl. Újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, energia takarékoság, természeti értékein megóvása).*
- *Környezeti nevelésünknek is két tartópillére a játék és a tapasztalás, kísérletezés.*
- *Feladatunk, hogy elősegítsük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás megalapozására, alakítására.*
- *Környezetvédelmi játszóházaink a legfontosabb környezeti problémák köré épülnek.*
- *Kirándulásaink (pl. Normafa, Vadaspark) segítik környezetünk szűkebb és tágabb megismerést.*
- *A közlekedésről saját tapasztalataik útján szereznek a gyermekek ismereteket (pl. utazás tömegközlekedési eszközökkel: autóbusz, villamos, metró).*
- *A gyalogos közlekedésről a szűkebb és tágabb környezetben tett séták alkalmával van módjuk ismereteket szerezni.*
- *A városunk adta intézményi lehetőségek programba épülő kihasználása (pl. Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Természettudományi Múzeum, Budapesti Bábszínház).*
- *Az óvodánk közelében található gyógyszertár, piac, posta stb. látogatása, melynek során az emberek mindennapi munkáját ismerhetik meg a gyermekek.*

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- *A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.*
- *Tudják születési helyüket és idejüket.*
- *Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat.*
- *A gyermekek ismerik a szűkebb környezetük értékeit, műalkotásokat.*
- *Ismernek több a háziállatot, vadállatot, madarat, bogarat.*
- *Ismernek néhány környezetükben előforduló növényt és azok gondozását.*

- Ismerik a közlekedési eszközöket. Gyakorlatot szereztek az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Tudnak legalább 10-ig számolni, össze tudják a tárgyakat hasonlítani mennyiség, nagyság, szín és forma szerint.
- Ismerik a jobbra-balra irányokat értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, mellé, közé stb..).
- Ismerik a környezet megóvásának legfontosabb szabályait (pl. elzárják a vízcsapot, hogy feleslegesen ne folyjék a víz, ismerik a szelektív hulladékgyűjtés szabályait, ismerik, hogy szemétből is lehet valamit készíteni stb..).

Az óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik.

- A helyi pedagógiai programunk a környezeti nevelést kiemelten „kezeli”, erre építve a fejlődést elősegítő tevékenységeket tartalmaz a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséggel.
- A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb..).
- Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
- A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb..).
- A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.
- Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb..).
- Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.
- Óvodánk kapcsolódik a települési, a tágabb környezeti színterek zöld jeles napi hagyományaihoz. (természet-ünnepek, egészségi jeles napok, madar-fák napja, a víz világnapja).
- Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! Ne folyasd a vizet feleslegesen!)
- Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot, Az óvoda berendezését az egyszerűség, a takarékoság a praktikusság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.
- A gyerekek által használt eszközöket vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése.
- Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényvel, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel”. A gyermekek a munka tevékenységen belül növényápolási, állatgondozási feladatokat látnak el, az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.
- Az óvodánk udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől.

- Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játéknak. Udvari árnyékolók és ivókút illetve a folyamatos vízvási lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.
- Az energiatakarékosság szem előtt tartása érvényesül a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos izzók vannak a folyosókon, termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz rendelkezésre áll.
- A levegő illatosítására gyógynövények használjuk. (nem használunk hajtógázos légillatosítókat).
- A szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (pl. papír, műanyag stb.), kivéve a veszélyes hulladékokat (pl. elem, olajos palack stb.).
- A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.
- Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, a papír beszerzésekor az újra papír vásárlására törekszünk.

A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbéli, tér-és síkbeli szemléletének alakítása valósul meg.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

CÉLUNK:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedéssel összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikorcsoportos szervezéssel.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.

- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

MATEMATIKAI KÉPESSÉGEK KIALAKÍTÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK:

A számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, úrtartalom szerint.
- Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód a párosításra, számlálásra, a több, a kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
- Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- Játékos szituációkban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségétől függően a 6-10-ig számkörben mozogjon.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, úrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játszanak sokat a tükörrel.
- Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.
- Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetőek. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb...
- Helyesen használják a névutókat.
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető síkformákat felismerik, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Ismerik az alapvető mértani testeket, azokat képesek felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Tapasztalatuk van a tükörképről, szimetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Pedagógiai programunkban a tevékenység célja, a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait.

- A munka jellegű tevékenységeket az élet velejáráójának, tapasztalatszerzésnek és a környezetük megismerésének tekintjük.
- Olyan munkavégzéshez szükséges képességek alakítására adunk lehetőséget, mint rendszeresség kötelesség illetve feladattudat, kitartás, stb.
- A „meg tudom csinálni!” érzése önbizalmát növeli, pozitív énképét erősíti, reális önismeretét alakítja gyermekeinknek.
- A játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató munka, és munka jellegű játékos tevékenységek, elsősorban a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálást és az élethelyzetekben való közös együttműködést, a folyamatos megbízások rendszerét jelentik. Örömforrásként sikerélményhez juttatja a gyermekeket, egyre önállóbbak, magabiztosabbak lesznek.
- Minden munka jellegű tevékenységnél fontos, hogy a közösen végzett munka igazi élményt nyújtson.
- A munka jellegű tevékenységek a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának fontos pedagógiai eszköze, a gyermekek saját és mások elismerésére nevelésének egyik formája.
- Az óvodapedagógus értékelése legyen buzdító, mindig megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.
- Nagyon fontos a jó szervezés, hogy a gyermekek egyéni képességeikhez igazodó munkamegosztásban vehessenek részt a közös munkában, melyben az óvodapedagógus is közreműködik.
- Az óvodapedagógus adjon lehetőséget az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítésére, az elvállalt naposi vagy egyéb munkákra, a környezet-, a növény- és állatgondozásra.

A munkafajták helyszínei

Épületen belül:

A munkafajták lehetőségei

pl. terítés, rendrakás az étkezőben, játékok helyrerakása a csoportszobában,

csoportszoba díszítése, sepregetés, teremrendezés: szükség esetén székek, asztalok, szőnyegek átrendezésében való segítségnyújtás

ágynemű összehajtogatása délutáni pihenő után

rendrakás a mosdóban, törölközők, poharak helyre tétele

rendrakás az öltözőben, cipők helyre tétele, ruhák fogásra akasztása

Épületen kívül:

pl. virágöntözés, ültetés, sepregetés, száraz falevelek összehordása,

szabadtéri játékeszközök helyére hordása, lenyírt fű összeszedésében való segítség.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek szeretnek a közösségben dolgozni.
- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik.
- Munkavégzésükben az önállóságra törekszenek.
- Szíves vállnak egyéni megbízatásokat.
- Szívesen vesznek részt a növény vagy állatgondozásban.

TANULÁS

Az óvodai nevelési gyakorlatunkban a tanulás folyamatos, melynek színtere a komplex játékos tevékenység.

- Programunk felfogása szerint az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
- Óvodapedagógusaink a tanulást támogató környezet megteremtése során építenek a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Pedagógiai programunk felfogásmódja, hogy a tanulást folyamatosan utánzásos, spontán és részben irányított ismeretszerzésként értelmezi. Ez az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, séták alkalmával, az óvodapedagógusok által kezdeményezett játékos komplex tevékenységekben valósul meg.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő részvétele, aktivitása, közvetlen tapasztalatszerzése az egyes tevékenységekben.
- A tanulás lehetséges formái programunkban játékba ágyazott komplex tevékenységekben valósulnak meg, oly módon, hogy a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozásokat tervezünk és szervezünk.

MÓDJAI

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítik a gyermekek személyiségének teljes kibontakozását!

17. DIFFERENCIÁLÁS, INKLÚZIÓ, INTEGRÁCIÓ

A DIFFERENCIÁLÁS

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon kibontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni.

A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy azérés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsul, hol lassul, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat.

A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmoniót eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

INKLÚZIÓ

Nevelésünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elvet valljuk, és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

INTEGRÁCIÓ

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szinten belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Az óvodai játék szabad, de nem szabados! Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ez által ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A pedagógus feladata a dajkák felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, elfogadják és természetesnek tartják. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét, és a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

18. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁCIÓJA

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.

Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás a kiemelt figyelmet igénylő gyermek

- a) *különleges bánásmódot igénylő gyermek*
 - *beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek*
 - *kiemelten tehetséges gyermek*

- b) *a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek*

estében.

PROGRAMUNK FELFOGÁSA SZERINT:

- *minden kisgyerek fejleszthető.*
- *gyermek meglévő képességeiből indulunk ki*

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel.

A gyerekek képességstruktúrájuk bizonyos területén, egy bizonyos szinten állnak, de lehet, hogy egy másik területen már más szintű fejlettséget mutatnak. A szintek belső tartalmát állandónak tekintjük, de a szintek és a gyerekek egymáshoz rendelését nem.

PEDAGÓGIAI PROGRAMUNKBAN A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE TÖBB IRÁNYBAN TÖRTÉNIK:

- A tevékenységorientált fejlesztés, gazdagító programok által (pl. néptánc, vizuális nevelés, néphagyomány-ápolás).
- A gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés.
- A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (pszichológus, logopédus) útmutatásait.
- Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe, oly módon, hogy a feladatot és a személyes élményt egy szituációba integrálja.

A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK NEVELÉSE

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Feladatok:

- Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.
- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE

A tehetség korai jelei:

Vannak gyerekek, akiknél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságai valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak, és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratnak szokatlan erőssége társul. Éppen ezért óvodás korban érdemes beszélni a tehetség, azaz „a tehetség ígéret” felfedezéséről, a személyiség optimális fejlesztéséről. Fontos kérdés, hogy adottságaival később hogyan tud élni a gyerek, hiszen az adottság csak egy lehetőség, amely áldássá válhat a belső erők és a környezet hatásai által. Nem szabad ugyanis a tehetség kialakulásánál figyelmen kívül hagyni, hogy az adottságok csakis a pozitív, a gyerekek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

Kiemelkedő szerepe van tehát:

- a családnak,
- az óvodának,
- a társaknak.

A tehetséget gyakran – tévesen – kizárólag a kiemelkedő képességűekkel azonosították. A képességek azonban bármely fontos is csak egyik összetevőjét alkotják.

Ezek az összetevők, amelyek állandó kölcsönhatásban vannak, a következők:

- *Átlagon felüli képességek (általános és speciális).*
- *Kreativitás (eredetiség, rugalmasság).*
- *Feladatkötelezettség (kíváncsiság, érdeklődés, szorgalom, kitartás).*

Tehetségre utaló jegyek az óvoda gyakorlatában:

Az óvoda a maga kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kietlen lehetőségeivel akarva akaratlanul felszínre hozza a többet teljesítő gyerek adottságait, képességeit.

Az óvodánkban a gazdagító tevékenység az alábbi területeken zajlik:

- *Vizuális tevékenységben*
- *Zenei tevékenységben*
- *Mozgásos tevékenységben*

Fontos szem előtt tartanunk, hogy az óvodás életkorban nem a tehetség diagnosztizálására kell törekednünk, hanem a lehetőségeket kell észrevennünk. Nem mérésekkel kell a gyerekek adottságait feltérképezni, hanem a hétköznapiak során gyakorlattá vált megfigyeléseket kell a tehetség lehetséges jegyeinek szempontjából rendezni. Amit tapasztalunk nem biztos, hogy többlet képesség. Lehet, hogy csak a gyermek gondolkodásának fejlődési üteme gyorsabb.

Az óvodapedagógusi feladatok, a tehetség felismerésekor

- *Továbbra is bátorító felnőttként viselkedik, beszélget a szülővel, tanáccsal, ötlettel látja el, biztatja, meggyőzi.*
- *Lehetőséget ad a gyermeknek a tehetsége gyakorlására, maga módján fejleszti a gyermeket.*
- *Tájékoztatja a következő intézményt a gyermekkel kapcsolatos felfedezéséről.*

19. A MIGRÁCIÓS POPULÁCIÓ INTEGRÁCIÓJA

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Óvodai nevelési programunkban olyan készségek fejlesztése is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális készségek (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladatunk: A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel az inkluzív pedagógia jegyében

- *A család a szocializáció első színtere.*
- *Erősítsük családi nevelést.*
- *A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.*
- *Személyes kapcsolat alakítunk ki a szülőkkel.*
- *A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.*
- *A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.*
- *A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.*

20. AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS A NEVELŐMUNKÁT KÖZVETLENÜL SEGÍTŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

*Az óvodában a nevelés eredményességéhez a **dajka és a pedagógiai asszisztens** munkája is hozzátartozik. Célunk az óvodapedagógus és a dajka, pedagógiai asszisztensi munkakör összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében és ezeknek a munkaköröknek a nevelőpartneri rangra emelése.*

Programunkban konkrétan körülhatároljuk azokat a feladatokat, amelyeknél számíthatunk, a segítségükre egyértelművé tesszük a számukra, hogy mely pedagógiai kérdésekben van véleményezési, mely pedagógiai kérdésekben van döntési jogkörük.

A DAJKA, PEDAGÓGIAI ASSZISZTENS KOMPETENS SZEREPKÖRI FELADATAI

- *Az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése.*
- *A gyerekekről kapott információk felettesei felé való továbbítása.*
- *A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.*
- *Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.*
- *Lelki egészségének védelme.*
- *Az óvodapedagógus útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét és a differenciált módszereket.*
- *Segítse a gyermekek tevékenységét, támogassa az önállóságukat.*
- *Váljék igényükké a rendszeres, folyamatos továbbképzésen való részvétel.*
- *A továbbképzéseik anyagát alapvető mentálhigiénés ismeretekkel, önismereti, személyiségfejlesztő elemekkel bővítjük.*

21. A PROGRAM TERVEZÉSE

A PROGRAMUNKHOZ KAPCSOLÓDÓ SZAKMAI DOKUMENTUMOK:

1. A vezető éves pedagógiai munkaterve, mely összefűzi az egyes csoportok éves pedagógiai munkáját.
2. Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos csoportnaplóban történik.
3. Tervezés 1 évre: tevékenységek tartalmához szükséges anyagot tartalmazza.
4. Tervezés 3 hónapra: játék, munka, közösségi élet.
5. Tervezés 10 napos ciklusokban: Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
6. Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatosan nyomon követése, az egyéni „személyiség lapok” vezetése. Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat és félévente fejlesztési tervet készítünk.
7. Elkészítjük a gyermekek portfólióját, amely tartalmáról a szülőt tájékoztatjuk.
8. A pedagógiai programunk heterogén vagy homogén csoportban is megvalósítható.
9. Az 5.-6-7. életévüket betöltött gyermekek esetében DIFER mérést végzünk.
10. A csoportnapló tartalma.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

A CSOPORTNAPLÓ TARTALMA

- a) a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- b) a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- c) a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- d) a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- e) a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- f) nevelési éven belüli időszakonként
 - a) a nevelési feladatokat,
 - b) a szervezési feladatokat,

- c) a tervezett programokat és azok időpontjait,
- d) a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
- e) az értékeléseket,
- g) a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt,
- h) a feljegyzést a csoport életéről.

22. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- a) az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál,
- b) az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során,
- c) a teljesítmények értékelésénél,
- d) az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során,
- e) a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során,
- f) az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

23. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családirorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

1. Szervezési feladatok

- 1.1. *Integrációt elősegítő csoportalakítás*
- 1.3. *Az igazolatlan hiányzások minimalizálása*
- 1.4. *A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása*

2. Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

3. Pedagógiai munka kiemelt területei

- 3.1. *Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)*
- 3.2. *Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)*
- 3.3. *Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)*
- 3.4. *Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)*
- 3.5. *Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése*
- 3.6. *Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)*

4. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység

- 4.1. *Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése*
- 4.2. *Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)*
- 4.4. *A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés*

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

- 5.1. *Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)*
- 5.2. *Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)*

6. Óvoda-iskola átmenet támogatása

- 6.1. *Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia túrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)*
- 6.2. *Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)*
- 6.4. *A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében*

7. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- 7.1. *Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel*
- 7.2. *A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása*
- 7.3. *Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)*
- 7.4. *Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása*
- 7.5. *Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Papa-mama klub, farsang, karácsony, anyák napja,*

8. Intézményi önértékelés, eredményesség

- 8.1. *Intézményi önértékelés készítése*
- 8.2. *Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, DIFER mérésnél a hozzáadott érték, iskolakezdés megfelelő időben az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban*

9. Várható hatások, eredmények

- 9.1. A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.
- 9.2. A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.
- 9.3. Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket.

24. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MELLÉKLETEI

1. sz. melléklet *Intézményi egyedi elvárások: Óvodapedagógus*
2. sz. melléklet *Intézményi egyedi elvárások: Vezetői munka önértékelési szempontjai*
3. sz. melléklet *Intézményi egyedi elvárások: Az intézmény önértékelésének területei*
4. sz. melléklet *A pedagógiai program megvalósításához szükséges a nevelőmunkát segítő játékok és eszközök felsorolása*

25. FELHASZNÁLT IRODALOM

<i>Óvodai nevelés országos alapprogramja</i>	<i>A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete</i>
	<i>az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról</i>
<i>Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel</i>	<i>Szolnok 1997</i>
<i>Nagy Jenőné: Óvodatükör</i>	<i>Szolnok 2001</i>
<i>Mérei Ferenc - Binét Ágnes: Gyermeklélektan</i>	<i>Bp. Gondolat 1975</i>
<i>Dr. Kovács György- Dr. Bakosi Éva: Játék az óvodában</i>	<i>Debrecen 1995</i>

26. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ KÖTELEZŐ SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

<i>Gyermekirodalmi szöveggyűjtemény</i>	
<i>Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában</i>	<i>Eötvös József Kk. 2001</i>
<i>Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában</i>	<i>Zeneműkiadó 1982</i>

<i>Forrai Katalin: Ének az óvodában</i>	<i>Editio Musica 1993</i>
<i>DIFER Programcsomag – Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló</i>	<i>Mozaik Kiadó 2004</i>
<i>Rendszer 4-8 évesek számára</i>	

27. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ AJÁNLOTT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

<i>Mészáros Vincéné: Óvodai bábjátékok</i>	<i>Tankönyvkiadó 1982</i>
<i>Dr. Dankó Ervinné: Irodalmi nevelés az óvodában</i>	<i>Okker 2003</i>
<i>Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk</i>	<i>Okker2001</i>
<i>Antal Judit: Mentálhigiéné az óvodában</i>	<i>Barbori BT. 2008</i>
<i>Gabnai Katalin: Drámajátékok</i>	<i>Helikon 2005</i>
<i>N.Kollár Katalin - Szabó Éva: Pszichológia Pedagógusoknak</i>	<i>Osiris Kiadó 2004</i>
<i>Michael Cole - Sheila R. Cole Fejlődéslélektan</i>	<i>Osiris 2006</i>
<i>Atkinson - Hilgard: Pszichológia</i>	<i>Osiris 2006</i>
<i>Dr. Balázsné Szűcs Judit A gyermekközpontú vizuális nevelés</i>	<i>SZORT Bt. 2005</i>
<i>Montágh Imre: Tiszta beszéd</i>	<i>Holnap Kiadó Kft. 2006</i>
<i>Perlai Rezsóné: Matematikai játékok óvodáskorban</i>	<i>Okker 1999</i>
<i>Zsámboki Károlyné-Horváthné Szigligeti Adél: Matematika kézzel, fejjel, szívvel</i>	<i>Okker 2008</i>
<i>Farmosi István: Mozgásfejlődés</i>	<i>Dialóg Campus 2002</i>
<i>Pappné Gazdag Zsuzsanna: Újabb utánzó gyakorlatok - Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok</i>	<i>Flaccus Kiadó 2005</i>
<i>Pappné Gazdag Zsuzsanna: A babzsák</i>	<i>Flaccus Kiadó 2008</i>
<i>Pappné Gazdag Zsuzsanna: A karika</i>	<i>Flaccus Kiadó 2007</i>
<i>Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Sokmozgásos testnevelési játékok -</i>	<i>Redact 2000 Bt: 2001</i>

Módszertani füzet óvodapedagógusoknak

- Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Kondicionális képességek fejlesztése és mérése - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak* Redact 2000 Bt: 2004
- Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata* Az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata, Budapest 2003
Flaccus 2010
- Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt van az ősz, elmúlt a nyár, kelepel a gólyamadár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára)* Flaccus 2010
- Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Esik a hó, fúj a szél, varjú károg, itt a tél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára)* Flaccus 2011
- Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt a tavasz, fut a tél, kis méhecske döngicsél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára)* Flaccus 2010
- Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Mosolyog a napsugár, madár dalol, itt a nyár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára)* Flaccus 2011
- Bihariné Dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Labanc Györgyi: Környezetkultúra az óvodában Természetismeret az óvodapedagógus szak hallgatóinak* Magyar Szakképzési Társaság, Budapest 2005
- Természetismeret az óvodapedagógus szak hallgatóinak* ELTE Tanító. és Óvóképző Főiskolai Kar jegyzete, Budapest 2006
- Környezeti nevelés az erdőben* ÖkoFórum Alapítvány Budapest, 2006
- Komposztálás az iskolakertben* ÖkoFórum Alapítvány Budapest, 2006
- Franz Lohri és Astrid Schwyter: Találkozunk az erdőben! Erdőpedagógia* ÖkoFórum Alapítvány Budapest, 2006
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin, Dr. Balázné Szűcs Judit, Szatzné Gregorits Anna: Komplex prevenció óvodai program – kudarc nélkül az iskolában* Trefort Kiadó Bp. 2004
- Dr. Szivák Judit: Minőség az óvodában* OKKER Kiadó 2001
- Dr. Dorothy Eion Kreatív gyermek* Alexandra 2002

28. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program érvényességi ideje:

HATÁROZATLAN IDŐRE SZÓL.

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- 1. Az óvodába járó gyermekek szocio-kulturális környezete nagymértékben megváltozik.*
- 2. A program beválásának eredményvizsgálatai szükségessé teszik a program módosítását.*
- 3. A mindenkori törvényi előírások megváltozása.*

Előírás a programmódosítás kezdeményezésére:

- A nevelőtestület 50 % + 1 fő írásbeli előterjesztést tesz az óvoda vezetőségének.*
- A nevelőtestület határozatba foglalja a programban végrehajtott módosításokat.*